

Sárospataki
Ifjusági Közlöny

Főszerkesztő: Gergely János | Társzerkesztők: Martin Miklós Molnár Kálmán | Felelős szerkesztő: Tóth Ferenc Hegyi József | Csathó József

TARTALOM:

Gergely János: Dr. Rácz Lajos. — Móricz Zsigmond: Az első darabom. — Martin Miklós: Memento! (Vers.) — Szabó Lajos: Timotheussal a magyar vizeken. — Tóth Ferenc: Miért mentél olyan messze? - Uram jövök. (Vers.) — Siposs István: Keresztyénség vagy szocializmus!? Gulyás József: Diák Emlék 1880-ból. — Rabindranath Tagore: Szerelem és élet dalai. (Angolból ford.: Nagy Barna.) — Képes Géza: Fergetegben füttyörészve. (Vers.) — ifj. Marton János: A „World Jamboree“ és magyar cserkészlet. — Török István: Szeretnék lenni . . . (Vers.) — Kaptuk a következő levelet. — Irodalom. - Művészet. Rácz István: Beszámoló. - Diákvilág. — Írásbeli tételek az 1930. évi szeptemberi lelkészképesítő vizsgálatokra. — Diák adomák. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek.

Megjelenik július és augusztus kivételével havonta egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak. — Kollégium.

Előfizetés:
Egész évre ... 4 pengő
Félévre ... 2 pengő

Sárospataki
Ifjúsági Közlöny

XLV. évfolyam.

November hó.

1929.

Főszerkesztő:	Társzerkesztők:	Martin Miklós	Molnár Kálmán	Felelős szerkesztő:
Gergely János	Tóth Ferenc	Hegyli József	Csathó József	

Dr. Rác Lajos.

(Tanári működése 40 éves jubileuma alkalmából.)

Az emberi élet olyan, mint a homokóra. Halk pergéssel hullanak a parányi porszem napok és megy előre az idő. Egy nap . . . két nap . . . negyven esztendő. A dr. Rác Lajos 40 éves tanári jubileuma alkalmával önkéntelenül is ez a homokóra jutott eszembe. Álmaink, vágyaink, életünk egy-egy megrázóbb napja olyan, mint a homokóra fényesebb szemei, ragyognak, kiválnak a többiek közül, de azért csak hullanak alá az idő végtelenségébe. Rác Lajos azok közé az emberek közé tartozik, akiknek élete telve van ilyen fénylő értékszemekkel. Nem megsemmisülésre szánt értékek ezek, hisz emberek lelkébe, vagy pedig irodalmi értékű alkotásokba vannak beleépítve. Az értékek ilyen előállása csakis élete által volt lehetséges. Osztályában, amelyből 4 esperes, 1 főigazgató és több kiváló ember került ki, az élre került és Közlönyünk megalapítása az elkövetkezendő munka előhírnöke volt. Fáradhatatlan élete minden napja a munka jegyében telik el. Tanárkodása alatt 5 $\frac{1}{4}$ évig volt gimnáziumi igazgató, 1907. szept. 29-től mint akadémiai tanár szolgálta az iskolát.

Ez a 22 év is a Krisztus szolgájához méltóan telt el, aminek tanubizonysága az, hogy mint közigazgató is tiszteletnek és szeretetnek örvendett. Tanársága negyvenedik évét ünnepelve úgy érzem, hogy hozzám az ember, a közöttünk élő, velünk beszélő Rác Lajos áll legközelebb. A sulyos életcsapások arra valók voltak számára, hogy megismerje bennük az Isten akaratát és számára a tanítás most is az, ami ezelőtt volt, nevelés az önfegyelemre, lelkiismeretességre a harmonikus életre. Ha fájdalma van, együtt érzünk vele, ha örömtől érez, megosztjuk vele az örömet, hisz mindnyájunk szívében ott él az ő alakja, amelyre újabb áldások gazdag sorozatát kérjük a nagy gyelemű Istentől.

Gergely János.

Az első darabom.*

Irta: *Móricz Zsigmond.*

Harmincöt évvel ezelőtt irtam az elsőt.

Debreceni diák voltam, a szüleim Sárospatakon laktak s két öcsém ott volt a duplatetejű nagy kollégiumban diák. Kisdiákok, én a harmadikat végeztem, ők a másodikat s elsőt.

Bizonyos hirnév előzte meg érkezésemet. Az maga feltűnő volt, hogy nem jártam ott iskolába, ahol a szüleim laktak s híres jótanuló dícsfény vette körül a nevem, úgy, hogy mikor megérkeztem, ijedten láttam, hogy többre becsülnek mint én magamat. Mindenesetre éreztem a kötelességet, hogy helyt kell állani magamért.

Szüleim egy hatalmas kertben lévő régi házban laktak, a Kiséry portán, a kert romantikus volt, hegyoldal, a fenekén patak, öreg gyümölcsfák, gyönyörű fű a fák alatt.

Tehát irtam egy szindarabot és a darabot elő is adtuk.

A darab tartalma az volt, hogy van egy fiu, aki felfelé fésüli a haját, „tehát azt hiszi, hogy okos ember.“ Ez a fiu, akiben önmagamat szerénykedtem ki, azt állítja, hogy nem fél a kisértettől, Testvérei azonban félnék, de komplottot szőnek ellene. Kisértetesdit játszanak lepedővel, hogy őt megijessék s ő bizony rettenetesen megijed, de dacosan szembeszáll a halálos rémülettel s elrontja testvérei játékát mert letépi a kisértet lepedőjét rémületében. Akkor ájult el, mikor már túl van minden veszedelmen. A hőst fel kell locsolni.

A nagy szobában játszottunk, elkerített szinpadon, az ágyteritőből csináltuk a függőnyt. Belépődíjat is szedtünk. Volt egy leányszerrep is, Erzsike, akit a Pista öcsém játszott olyan sikerülten, hogy utána ajánlatokat kapott a néző uraktól.

Ahogy most visszagondolok erre a játéokra, ugyanazt a lázat és feszültséget éreztem akkor, mint most, ha irok. Semmivel sem volt kisebb feladat megcsinálni azt a remekművet, mint ma kis játékaimat. Tizennégy éves voltam, de már ugyanaz az életre-halálra elszánt ember, aki ma: s ugyanolyan dermedt lámpaláz volt bennem. mint ma, ha ki kell állani és beszélni.

Óriási sikerem volt, mint írónak. Mindenki tudott róla s az utcán utánam fordultak a diákok, még az akadémisták is. Olyan nagy sikerem volt, hogy mikor a következő évre ott maradtam a pataki iskolában s megmagyarázhatatlan okok miatt a debreceni jeles bizonyítvány után csupa elégségest kaptam, senki sem számított a gyenge

* A Pesti Napló 1928. karácsonyi számában.

tanulók közé, hanem méltatlanul az osztály érdekességének tekintettek. A legjobb tanulók is utánam jártak s csodálatos a tanárok is külön szemmel néztek rám. Ők maguk nem hitték, mikor két év múlva odáig súlyodt a bizonyítványom, hogy hatodikban karácsonykor három elégtelent kaptam.

Ez valami nagyon különös dolog volt. Soha életemben annyit nem tanultam diákkoromban, mint ebben az iskolában s teljesen eredménytelenül. Abban az időben ebben a kollégiumban csak memorizálásra vetették a súlyt s nekem már akkor sem volt memóriám. Megtörtént, hogy a latin tanár, hogy igazolja magát, ötször szólított fel egymásután s feleltetett ugyanabból a könyvnelküliből. Mind az ötször beszekundáztam. Ő igazolva volt, de azt nem tudta, hogy én nem vártam, hogy újra s újra fel fog hívni. Felállottam rémülten, hebegtem dadogtam: belőttem.

A három szekundával aztán ott is hagytam évközben Patakot. Elmentem egy más iskolába, ahol egyszerre megint a legjelesebb tanuló lettem. Husvétkor már csak két jóm volt a többi jeles.

Igaz, ez egy olyan gimnázium volt, ahol a legöregebb tanár is nőtlen volt. Fiatal, friss emberek, akik maguk sem tudtak könyv nélkül semmit.

De azért ma már szeretettel gondolok Sárospatakra is. Ideálisan kedves diákváros volt és soha olyan emberi tekintélyt nem éreztem, mint ott az iskolai órákon kívül.

És ezt mind az első szindarabomnak köszönhettem.

~~~~~

Memento !

A sárguló levél ráhull az avarra,
A szellő felkapja s szerte elkavarja ;
Együvé kerül, ki pompás s ki szürke volt
A rothadó avar egyetlen barna folt.

Mi is így járunk itt. Ki bársony, bíborban,
Ki szegényes, rongyos ruhadarabokban.
. . . Szegény falevelek ! . . . Majd eljön az őszünk
S testi porainkban összekeverődünk.

Martin Miklós.

Timotheussal a magyar vizeken.

— A 764/Ö. „Timotheus“ csapat vízicserkészeinek félezer kilométeres útja a Bodrogon—Tiszán. —

„én nem félem a vést. Lebegő
Csolnokon habról-habra szököm,
S ha a tört hullám vízzel szór be
Megrázom vígan az üstököm.“

(Norbort Guise.)

A Tisza álmaink folyója volt mindig. Messze hegyormokról sokszor néztük távolban csillogó tükrét és elfogott a vágy, hogy szöke vize hátán töltsünk néhány hetet. És 9 theológus öreg cserkész júl. 3-án négy csónakon elindult a hosszú útra.

Erről a vállalkozásról készült ez az írás. Írtam pásztortűz mellett, tölgyesek szélén, falusi iskolákban, evezőtől sajtó tenyérrel, de nagy örömmel, hogy kedves emlékeket örökíthetek meg. Ime néhány epizód a mozgótábor történetéből:

* * *

Tokajnál láttuk az első hajót, a „Szatmár“-t. Megnéztük a Bodrog balpartján a vár omladékait. Most zsidótemető van a helyén és békén lelegelszik dús fűvén egy tarka tehén. Régi hősök, daliás vitézek, rongyos, de rettenés nélküli mezei hadak, hová lettetek? Eltűntetek a lefutó idővel és veletek ment a régi dicsőség!

Remek szép a Tisza. Napsugár aranyozza végig a vizet és tükre felett, mint nagy fehér lepkék, sirályok keringenek. Gyönyörű tájak. Bükkösök, füzesek, halásztanyák, kompok.

Néha tutajok mellett suhan tova négy csónakunk. Hosszúhajú románok egyhangú nótát dúdolnak a kormány mellett. Messziről jönnek. Máramarosból. Elrabolt magyar erdők jönnek halottan meglátogatni kis Magyarországot.

Tardos mellett hidat vernek utászaink. Bámulatos gyorsan növekszik a híd. Nem egy van e derék katonák közt olyan, aki gránátzáróban ácsolta egykor a hadihidat valamelyik galíciai rohanó folyón. Itt húz el előttünk erős szél alatt, teljes zászlódíszben a 15-ös vízicserkészek szép vitorlása. Átkiabálunk egymásnak. S amint elnézem a rohanó csónakot, vitorláit alatt éneklő vidám fiúkkal, eszembe jut Ady verse:

„Repülj hajóm. Rajtad a holnap hőse.“

Egy napsugaras délelőt elhaladunk a Csörsz árka előtt Jól esik rá gondolni a XX. század idegölő napjaiban harmatos szépségű régi legendájára.

Virágzik a Tisza. Egy hét óta minden délután. Ellepí a vizet, a csónakokat, evezőket, ruhánkat a rengeteg tiszavirág, fehér tölük a víz és nem látszik a csónak nyoma utánuk.

„ . . . Bénúltan, ájúltan hull a pille zápor.
Fűzfalevél, nyárfalevél kebelére roskad,
S könnyű hab, rezgős hab viszi a halottat.
Fűzfalevél, nyárfalevél pereg mint az orsó,
S a Tiszán éjszaka ezer a koporsó.“

(Vályi N. Géza.)

Igy hullott bele a magyar, ezer év mindig megújuló tiszavirágja ként az idő és a történelem nagy folyójába.

A tisza . . .-i temetőben van egy rablóvezér sírja. Ismeretlen tettesek minden évben virágot tesznek sírjára. A betyár romantika késői hajtása.

Tiszadorogma alatt puskák dörrentek a parton. Üdvlövésekkel fogadott a falu. Miért? Mert a papja pataki diák volt és minden pataki diákot testvéreinek ismer azóta.

Öreg halászmesternél ebédelek. Régi emlékek kerülnek napvilágra. Apja, nagyapja szintén halászok voltak. Abban az időben hetekig kalandoztak még nádasok között, messze az Alföld szívébe. Azóta megszűnikült a Tisza és megfogyott a halállomány. Az öreg halász testvéröccse Szamarkandban pihen hadifogoly sírban. Hornista volt a közösöknél.

A tiszai nóták színesek, egyszerűek, leginkább szomorúak. De van víg is közöttük:

„Kérik a szűrömet bundáért,
Szőke szeretőmet barnáért.
Nem adom a szűrömet bundáért
Szőke szeretőmet barnáért.

Vagy száz darabot összegyűjtöttünk ezekből a szép nótákból.

Túl a Tiszán fekszik Egyek falu. Állítólag a fene is oda való. (Egyek-i a fene.)

Parti falu mellett suhanunk el. A zsidó kocsmáros — ősz patriarka alak hunyorogva nézi a vizet. A kocsmá mellett kovácsműhely. Izmos paraszt patkolja lovát és szemében ígéretetek vannak. Olyan hallgatagok, révedezők a tiszai emberek, de a szemükben van valami titok. Elnézem őket és igazat adok Sik Sándornak, aki azt mondja a magyar parasztról, hogy: „fokosos szfinx.“

De van bennük sok humor. Egyikük megmutatta a pincéjét. Üres hordók mindenfelé. — De van azér' itt kérem bor — mondja huncutkodva. Kérdőn nézek reá. — Hát mikor a pincét csináltattam négy üveg tokajit falasztunk be a négy sarkába, hogy elmondhassam bármikor: az én pincémből soha nem fogy ki a bor. Öreg halász bácsi meséli csillogó szemmel: „Mikor itt voltak a románok, francia segédcapataik is voltak és köztük arabusok. Egyszer rám tör a két fekete arab, hogy csináljak nekik halpaprikást. Hát én csináltam is kérem. De egész éjszaka köhögték tőle a szerencsétlenek. Igaz, hogy paprikás volt egy kicsit, még az én szemem is könnyedett tőle.“

Elhagyott tanyánál ütünk sátrat éjszakára, közel a salgótarjáni cserkészek táborához. Vacsora után tábortűzet rakunk. És felcsendülnek — hunyorgó paraszánál — régi szép betyárnóták:

„Tisza partján van egy város Beregszász.
Volt szeretőm néha ötven, néha száz.
Volt szeretőm néha száz is,
De jó volna most egy szál is.
Ha vóna.“

Takarodó után csend borul a pusztára. Éjjél felé tutajok ereszkednek alá s bús oláh nőta hangzik a magyar folyón. Távban ég a cserkésztábor őrtüze. A mi tűzünk is fel-fel lobog. Uzennek egymásnak. Hajnalodik. És mi nézünk, nézünk az utolsó tutaj után, mely ép most tűnik el a kanyarodó mögött.

Van még a Tiszának ősrénetege és madárvilága. Mig a halászok a halpaprikást főzik, vállra vetem puskám és bekalandozom. A parton réneteg erdőség és nádas. Gémekek, vakvarjúk, halászsasok, bibicek és sirályok roppant tömege él itt. Ősvilági hangokon zúg, süvit, gágog, rikácsol, jajgat itt a töméntelen madár. Valahol Sarud határában járhattunk akkor. Istenem, de szép volt.

Tiszavezsény. Gyönyörű kultúrház. Falában a hősi halottak emléktáblája. (A Tisza mellett de sok faluban láttuk ezeket az emlékeket.) Az aranyos nevek tulajdonosait szétszórta sorsuk csatamezőkön; alusznak jeltelen sírokban, idegen ország, idegen hantjai alatt. Emléktábláik előtt áhitattal áll meg az Alföldön kóborló öreg cserkész.

Szabó Lajos
cserkésztsízt.

(Vége köv.)

~~~~~

Mért mentél olyan messze?

U i K . . . -nak.

Mere vagy, hol vagy?
Mért mentél olyan messze?
Jaj ez a nagy életmese!
Halottakról beszélnek benne . . .
És fogy az élet boldogság nélkül:
Halott világban dal nem csendül,
Virág nem nyílik, levél nem zöldül,
A hulló lomb mind betakarja;
Temetések, halottak napja,
Minden nap a halottak napja . . .

Kerestelek és megtaláltalak,
Ketten voltunk, megmondtad magad,
Hogy ismerjelek
És szeressem lelked fehérségét,
Hogy meglássam magam benned . . .
Elmentél, el kellett menned . . .

Temetés van és halottak napja,
Temetésen csak sírni lehet.
A fák, a lombok mind temetnek.
És fogy az élet boldogság nélkül:
Halott világban dal nem csendül,
Virág nem nyílik, levél nem zöldül,
A hulló lomb mind betakarja.
Temetés van és halottak napja.
Minden nap a halottak napja . . .

Tóth Ferenc.

Uram jövök.

Uram jövök s ha feddve nézel,
 — Mert tudom, hogy nagy az én vétkem —,
 Összekulcsolt két imás kézzel
 Lehajtom a fejemet mélyen.

Mert úgy jártam eddig az útat :
 Bűnös mélyek szélét és hosszát,
 Keresve a másszerű újat,
 S most elveszett jöttem el hozzád.

Mint száz közül az elveszett egy,
 Mint elfáradt tépett és tévedt,
 Ugy jöttem én és érkeztem meg
 És milyen jó a Közelséged !

Én lehajtom Uram a fejem,
 Csak egy kicsit tedd rá a kezed !
 Nagyon, nagyon jól esik nekem,
 Hogyha lágyan öledbe veszed
 S ráteszed egy kicsit a kezed.

Tóth Ferenc.

Keresztyénség vagy szocializmus ! ?

(Meditáció.)

Ugy látszik, hogy az újabb idők legnehezebb kérdése a szociális kérdés. Fehérre ösztült tudósok, villogó, tűzesszemű férfiak próbáltak megoldást keresni a hidegen számító ész vagy a vérpazarló forradalmak útján s mégis ma ott állunk, hogy a problémák még inkább fejűk tetején állanak, mint máskor. Az elméleti megoldás ócska professzori módszere ma már csak lomtárba való ; a forradalmi módszer pedig épen a szükséges erők elpazarlása. És ha körülnézünk és látjuk a lelketlen emberektől felszított osztályharcnak éppen a harcot vivó felek soraiban való iszonyu pusztítását, nem elégedhetünk meg a megoldhatatlanság keserű beismerésével. Nekünk megoldást kell keresnünk.

De nem is kell különösképen keresnünk, ott van minden igaz keresztyén ember asztalán, ott van a bibliában, az evangéliumban. Olvasuk csak el az ap. csel. IV. 32 : 34. verseit, ott látjuk a szociális kérdés

radikális megoldását. Ime emberek, kiknek földjük, házuk, marhájuk van, felosztják mindenüket egymás közt és a sokaságnak „szive lelke egy vala.“ Itt pillanatnyilag úgy látszik, hogy a vagyonszövetség híveinek van igazuk, s ezt olvasva, bizonyára így kiáltanak fel: „éppen ez az, amit mi akarunk.“ Csakhogy ezek az emberek igazában nem értik az írást s nem a főgondolatra fektetik a súlyt. Itt az van, hogy akinek volt valamije, azt odaadta annak, akinek nincs egy csepp sem; nem pedig az, hogy akinek valamivel kevesebb van mint a másoknak, azt a többletet elvegye a magáéhoz. És még az egész részben a főmotiváló gondolat az, hogy egyik tudtak lenni: szívvel-lélekkel a Jézus Krisztusban. Hogy a vagyonszövetség, — amennyiben megvalósult volna az őskeresztények között, alapjában nem volt helyes, bizonyítja az, hogy bár ott az a tiszta szeretet megnyilvánulása volt, mégsem tudott fennállni eredményesen. Pál apostol még a meggyanusítások között is kénytelen volt adományokat gyűjteni a szegény jeruzsálemi gyülekezetnek. S meg aztán, ha a jeruzsálemi gyülekezetben sikerrel járt volna a vagyonszövetség, az apostol bizonyára másutt is valószínűleg volna jeruzsálemi mintára gyülekezetet. De ezt sehol nem találjuk; s a kérdés megoldása nem ezen a téren van.

Tudjuk, hogy Jézus azt mondta: „mit használ valakinek, ha az egész világot megnyeri is . . .“ A szociális kérdés sem az anyagi javak egyenlővé válásában, hanem a lelkiségek egyenlő magasra való emelkedésében van. Ha az új törvény, az általános, tökéletes Isten és emberszeretet ott él minden ember szívében, akkor olyan mellékes az, hogy látszólag kinek van többje: akkor van egyenlően mindenkinek. Az evangéliom világában élő ember tudja, hogy ő csak sáfára a rábizott javaknak, s az azokkal való hű sáfárkodás lesz az alapja többbiztatásának. Ezért merem én azt mondani, hogy nem a szociális kérdés ilyen vagy olyan megoldására, hanem a keresztyén élet megvalósítására van szükség. Ahol megvan a keresztyén élet, ott nincs szociális kérdés s lehet a feltételt megfordítanunk is. Lehet igenis beszélünk a keresztyénség szociális feladatairól, de ez csak része az egésznek. Éppen azért vigyáznunk kell, hogy az egész rovására ne legyen a rész megvalósítására való törekvés.

Jézus a társadalomnak új alapjait veti meg, mikor azt mondja: „Mert aki az Isten akaratát cselekszi, az az én fitesvérem és nőtestvérem és anyám.“ Isten akaratát cselekedni tehát testvériség; az Isten akarata pedig a szeretet. Testvérek szeretetteljes cselekedetei közben előadódó bármily kérdés már megoldottnak is tekinthető.

Siposs István.

Diák Emlék 1880-ból.

Ifjúkori Diák.

Egy őszi délután, még jól tudom,
 Elbóbiskoltam a jó meleg suton.
 Hogy elszunnyadtam, lopva jött az Ábránd,
 Előmbe tartá fényes tükörét.
 Csodálva néztem benn a bűvös ábrát,
 Egy arcot s annak fénylő dicskörét.
 Tulajdon arcom láttam a tükörben
 Indult a lány s követtem én bűvölten.

* * *

Szemem meresztve bámultam a képre,
 Mely lassan hátrált zugomból odább.
 Csak azt láthassam, nem vágytam egyébre,
 Elcsalhat e lány azzal bárhová.
 Hátrált a szép lány tükrével kezében
 Vivé előttem fényövezte képem.
 Mentem, kicsalhat udvarba, gödörbe.
 Álmos fajankó, néztem a tükörbe
 Vonzott, vitt, nem lehetett vele birni,
 Vitt s nagy halmaz papírra mutatott :
 Fiú! Ezt fogod mind tele írni!
 Szólt s ott hagyott. Hideg volt és fagyott.
 Körülte' csend, köd, este, nyugalom.
 Fölébredtem mezítláb a fagyon.

Zempléni Árpád.

30 év előtti vers emlékeiből átdolgozva 1919 febr. 19.

Zempléni Árpádról, az ő diákkoráról sok érdekes dolgot feljegyez a Pataki diákok anekdotakincse. A 105—6. lap szerint III. osztályos korában írta első ismeretes versét, 1882-ben. Ugyanezt mondja a 123. lapon Finkey is róla, megtoldván még azzal is, hogy Mendur-lapok címen, mint a „Kis Önképző“ vezetője, lapot is szerkesztett. Ennél azonban a fenti vers régebbi, I. osztályos korából való. Igaz, hogy halála évében emlékezetből átdolgozta, amikor készült a nagy számadásra. Reszkető betűkkel írva a hagyatékából került elő.

Gulyás József.

Szerelem és élet dalai.

— Rabindranath Tagore: *A kertész* c. művéből. —

1.

Szívem, a vadon madara, föllette egét szemeidben.
Hajnal bölcsője a szemed, csillagok birodalma.
Mélységeiben elvesztek dalaim.
Hadd röptüljek fel abba az égbe, magános végtelenségeibe.
Hadd hasogassam fellegeit s bontsak szárnyakat napja fényében.

2.

Te vagy az esti felhő, ki álmaim egében úszol.
Mindig én festelek és én formállak téged szerelmi vágyaimmal.
Enyém, enyém vagy, végtelen álmaim Lakója!

Lábaidat rózsás pírba vonja szívem izzó vágya, alkonyi dalaim
Aratója!

Ajkaid keserű-édesek fájdalmam borának ízétől.
Enyém, enyém vagy, magányos álmaim Lakója!

Kinszenvedésem árnyékával vontam homályba szemeidet, mély-
séges tekintetem hazajáró-Lelke!

Megfogtalak és befontalak téged dalom hálójával.
Enyém, enyém vagy, halhatatlan álmaim Lakója!

3.

Mondd, igaz-e mindez, szerelmesem, mondd, igaz ez?
Ha kigyúl a szemem ragyogása, kebled sötét fellegei viharos
feleletet adnak.

Igaz-e, hogy édes az ajkam, mint a tudatra ébredt első szere-
lem nyiló bimbaja?

Igaz, hogy tovatűnt májusok emlékei élnek tagjaimban?

Igaz-e, hogy a föld, mint valami hárfa, dalba rezdül lábaim
érintésére?

Igaz-e, hogy harmatcsöppek hullanak az éj szeméből, mikor
engem lát s hogy örül a reggeli fény, mikor testemet körülveszi?

Igaz-e, igaz-e, hogy szerelmed hontalan bolyongott életeken és
világokon át, keresve engemet?

Hogy mikor végre rám találtál, halhatatlan vágyad teljes békére
lelt szelíd szavaimban és szemeimben, ajkaimban és leomló fürte-
imben?

Igaz-e, hogy a Végtelenség titka az én kis homlokomra van felírva ?

Mondd, szerelmesem, mindez igaz ?

4.

Ne menj el, én szerelmem, míg meg nem kérded, elengedlek-e. Egész éjjel virrasztottam s most elnehezdedtek szemeim az álmatlanságtól.

Félek, hogy elveszítelek, ha elalszom.

Ne menj el én szerelmem, míg meg nem kérded, elengedlek-e.

Fölrriadok s kinyújtom a kezem, hogy megfogjalak. Kérdem magamtól: Nem álom ez ?“

Bár ideláncolhatnám lábaidat a szívemmel, s keblemre szoríthatnám.

Ne menj el, én szerelmem míg meg nem kérded, elengedlek-e.

5.

„Jöjj hozzánk, ifjú, mondd el őszintén, miért van őrület szememben ?“

„Nem tudom miféle vad mákonyt ihattam, hogy őrület van a szememben.“

„Óh, szégyen !“

„Igen, némelyek bölcsek és mások balgák, némelyek figyelmesek és mások gondatlanok. Vannak szemek, amelyek mosolyognak és szemek, amelyek sírnak — s az én szememben őrület van.“

„Ifjú, mért állsz oly csöndesen a fa árnyékában ?“

„Fáradt a lábam szívem terhétől, s én csöndesen az árnyékban álldogálok.“

„Óh, szégyen !“

„Igen, némelyek előrehaladnak útaikon és mások elmaradoznak, vannak, akik szabadok és vannak, akiket bilincsbe vertek — s az én lábam fáradt szívem terhétől.“

Angolból: *Nagy Barna.*

Fergetegben fűtörészve.

Fejem felett
lobogó, vad haraggal
hajszolja lobogó fekete fogatát
a fergeteg, ez a bomlott kocsis-isten.
Kacsringós, vakító
villámkarikását, ha kicsapja :
a mennyboltot végig hasítja vele
és olyat cserdít, hogy a mindenség belereng.

Zúgó, tüzes, kavargó ég alatt
megyek fedetlen fővel,
szemem közé zuhog a zápor,
bokáig gázolok az árban
s csak bandukolok
vidáman,
fűtörészve !

Hej, ha most ez a részeg,
bomlott kocsis-isten
kavargó, keserű dűhében
nyakam köré kanyarítaná
vakító, gyilkos villám-karikását
s dörgő káromkodások közepette
felrántana robogó fekete fogatára !

Budapest.

Képes Géza.

~~~~~

A „World Jamboree“ és a magyar cserkészzet.

A birkenheadi MCA (KIE) házában, ahol a Keresztyén Ifjúsági Egyesület 1929. évi világkonferenciáját tartotta, a tágas ebédlőterem egy sötét sarkában kis szürke márványtábla hirdeti, hogy ebben a teremben kezdődött meg a cserkész mozgalom 1908. január 24-én.

A konferenciát vezető főtitkár melegen emlékezett vissza arra a kis igénytelen, kékszemű emberre, aki 1907 telén felkereste, hogy tapasztalatait és terveit az ifjúság nevelése érdekében vele megbeszélje. A KIE szervezetét megakartta a kis ember tartani, csak a

belső berendezésében kívánt egy pár ujitást véghez vinni. Mind a felnőtteknek, mind a fiuknak munkára alkalmat adó, vonzó testületet szervezése volt a célja. Így akarta ő az utcákon munka és cél nélkül ténfergő fiatalembereket dolgozó és derék honpolgárokká nevelni.

1908-ban megjelenő munkája „Scouting for Boys” a kis kékszemű ember Sir Robert Baden Powel nevét lassankint mindenütt ismeretessé tette. A mozgalom is olyan mérveket öltött már, hogy nem volt többé szüksége a KIE oltalmazó kezére, kiszakadt tehát a KIE kebeléből s mint független és önálló ifjúsági szervezet kezdte meg működését.

Az önálló mozgalomban nagyon sok katonai vonás volt, s célja is tulajdonképpen az volt, hogy Angliában, ahol katonai kötelezettség nincsen, egy az imperium céljait szolgáló militarista szervezetet létesítsen. Ez érthető is volt, a mozgalom kezdeményezője maga is egy aktív katonatiszt, aki az ifjúság használhatóságát és erejét már 1900-ban a bur háborúban Mafeking erőd ostrománál észrevette, ahol a fiatalembereket az élelmezés és betegápolás elősegítésére belevonta a háborúba s nem csalatkozott bennük. A cserkészlet tulajdonképpeni eredete a mafekingi ostromra vezethető vissza; mert minden valószínűség szerint ez szülte a később megvalósuló eszmét az öreg alapító fejében. Másrészt már a háború is előrevetette árnyékát és az alapító, aki ebben az időben az angol kémosztály vezetője volt, biztosan érezte, hogy a katonai szellemben nevelt ifjúság nem felesleges Anglia számára.

Mint egy katonai szervezet úgy terjedt el a cserkészlet még a háború előtt Nyugat népei között és ilyen formák közt jutott el mihozzánk is, ahol első tagjai a pesti református gimnázium pincehelyiségében kezdték meg a magyar cserkész munkát.

A háború, mint minden téren, a cserkészlet terén is hatalmas változást idézett elő. A nagy háborús összeomlás megmutatta az alapítónak — kit neve kezdőbetűiről Angliában B. P. (bi pi)-nek neveznek — hogy mozgalma elé magasabb feladatokat kell tűznie.

Igy lett azután a cserkészlet Nyugaton egy hatalmas békemozgalma az ifjúságnak, melynek révén a német és francia cserkészfiú testvéri jobbot nyújtanak egymásnak. Nem nemzetközi szocialista mozgalom, hol ifjú munkások fajt elvető együttműködéséről van szó, a proletár egyesülés nevében, hanem nemzeti alapon nyugvó testvéri összehozása ez nemcsak két ellenséges nép fiainak, hanem a háborúban egymással szemben állt világ összes ellenséges népeinek.

A német cserkészlet egy szélsőséges fasiszta irányba letette a

a zöld nyakkendőt, a testvéri együttműködés jelét, azonban a nagy-német cserkészlet hatalmas többsége tovább folytatja az összeköttetések kiépítését és idegen népek testvéri szeretetének megnyerését.

A cserkészlet nagyvárosi levésének 20 éves ünnepe volt az 1929-es World Jamboree. Jul. 31.—aug. 13-ig a birkenheadi Arrowe Parkba gyűjtötte össze az ünneplés és az egymás iránti szeretet a föld minden tájáról mintegy ötven népnél ötvenezer fiát. Akik összegyűltek, hogy egymás iránti szeretetüknek kifejezést adjanak és hódoljanak az alapító, az öreg Baden Powell és hatalmas eszméje előtt.

A magyar cserkészletet nyolcszázötven cserkésze képviselte a nemzetnek. Hatalmas és bő alkalom volt nemzet és nemzet közötti kapcsolatok létesítésére, egymás megértésére. Hogy az utolsó fejlődési fokon keresztül nem ment és még mindig a háború előtti szellemben vezetett magyar cserkészletre, mely külsőleg a legjobban kicsiszolt, de a cserkész szellemtől messze álló alakulat, mely ehhez mérten a külsőségekben aratta sikereit, milyen hatással lesz az Arrowe Park gyepe, nemzetek testvéri ölelésének szent színhelye, az csak évek múlva fog ebből a rideg hierarchiába gyömoszólt cserkészifjúságból kisarjadni.

íj. Marton János.

~~~~~

Szeretnék lenni . . .

Mikor már tudom, hogy vége a nyárnak,
mikor az ősznek köde ráborul,
s harmatkönnye lesz minden virágnak,
akkor szeretnék én lenni az Úr.

Akkor szeretnék én lenni a Bánat
mikor minden könny a szívemre száll
s szeretője lenni minden kis virágnak
és a hervadáskor a Halál.

Akkor szeretnék én lenni a nőta,
mikor az ajka más ajkán remeg,
akkor szeretnék letépni róla
az ott felejtett, szép emlékeket.

• Akkor szeretném könnyeit látni,
mikor kacagás nekem az élet.
Egy gúnykacajon tovaszállni
és meghagyni neki az emléket.

Török István
IV. é t. n.

Kaptuk a következő levelet :

Kedves Fiúk !

Alig egy két esztendeje annak, hogy a sors minket, akiknek nevét e néhány sor alatt találjátok, a csendes pataki diákéletből a fővárosi élet zajosabb, gyorsabb ütemű forgatagába dobott bele, hogy itt ismét egymásra találjunk s közös diákmult birtokában közös eszményekért harcoljunk. S ha összedugjuk néha fejünket, hogy egy-egy kérdést megvitassunk, mindig a pataki diák problémáinak tükrében látjuk a dolgot. Úgy érezzük, hogy nagyon közel állunk ahhoz a kis városhoz, ahhoz az iskolához, ahol életünk leggazdagabbnak ígérkező éveit töltöttük, hiszen minden pataki diákbánat a mi szívünkön is végigsajog s minden pataki diáköröm a mi szívünket is valami nagy melegséggel tölti el. És úgy, de úgy szeretnénk segíteni, ahol szükség lehet ránk.

Ha vissza-visszatérünk gondolatban a pataki diákéletre, a mi diákéveinkre, óh hányszor elsiratjuk s tetemre hívjuk gazdátlanul eltöltött napjainkat, ki nem használt hosszú diákéveinket s a magunk építésének elherdált jó alkalmait. Igen, mert sohasem voltunk elég erősek arra, hogy valami nagy lelkiismeretvizsgálatot tartsunk, hogy igyekezzünk tisztába jönni magunkkal, hogy egyre gazdagabb élet-ideál felé törjünk. Most tudjuk : szomorúak ezek a saját magunk szemébe nézések. De vajjon kitérhetünk-e előlük ? Nem kell-e előbb utóbb túlesni rajtuk ?

Ha naponként belenézünk tükörünkbe, hogy csinosan megkössük nyakkendőnket, megigazítsuk hajunkat, vajjon nem százszor nagyobb szükség van-e arra, hogy néha néha beszámoljunk magunknak lelki életünk fejlődéséről, szemlét tartsunk eredményeink, vágyaink felett ?

És itt szeretnénk Nektek segítséget nyújtani. Talán nem az érett férfi acélkemény szorítású segítsége lesz ez, de ha megértitek, hogy nagyon szívünkéből jön s azért jön, hogy próbáljon megkímélni Benneket a kései önvádaktól, talán ennek is hasznát veszitek.

Tíz kérdést állítottunk össze s ezekre feleletet várunk Tőletek. Sok őszinte feleletet, amiből aztán egységes és igaz képet tudunk rajzolni a pataki diákság szellemi életéről, vágyairól, terveiről. Úgy érezzük, nagyon elérkezett az ideje a nagy leszámolásnak.

A Ti feleleteitek alapján összeállított képet, úgyszintén a válaszok valóban értékes részeit, mindnyájunk okulására a Közlönyben fogjuk nyilvánosságra hozni.

A kérdéseket főleg az V—VIII. gimnázistákhoz intézzük, de

igen örülnénk, s azt hiszem az általános képadás szempontjából nagyon kívánatos volna, ha theologusok és képezdészek is fölkeresnének soraikkal. Az alsó gimnazisták megszólalásait is szeretettel várjuk.

De jöjjenek most már a kérdések!

1. Kik a legkedvesebb íróid a világirodalomban? Kik a magyar irodalomban? Mi az amiért szereted őket? Mit kaptál tőlük?

b) Mennyire ismered Adyt, Móricz Zsigmondot, Szabó Dezsőt? Milyen hatással voltak lelki fejlődésedre?

2. A művészeti stílusok közül melyik tetszik neked legjobban? Kik azok a szobrászok, festők, akiket eléggé ismersz? Kiket szeretsz közülük leginkább?

b) Ismered-e a Kodály és Bartók által megindított s folytatott mozgalmat? Mit szólna hozzá?

3. Haladtál-e odáig valamelyik modern nyelv tanulásában, hogy azon olvasni is tudsz? Ha igen, mivel gazdagodtál általa? Mit gondolsz, mely nyelveket legszükségesebb tanulni a mai magyar ifjúságnak?

4. Melyik tantárgyat szereted legjobban? Elmerültél-e valamegyikben annyira, hogy magad fedezed fel annak szépségeit?

5. Gondolkoztál-e már a pályaválasztáson? Ha döntöttél, mik voltak vezérelveid a választásnál?

6. Meg vagy-e elégedve mostani önképzőkori munkáttal? Mik szerinted az ideális önképzőkör teendői? Milyen területen lehetne előnyösen munkát kifejtetni az önképzőkör keretein belül?

b) Mit gondolsz, mennyiben emelné a pataki diákság szellemi színvonalát, ha az országos tanulmányi versenyeken részt venne a magyar diákság szellemi tornáiban?

7. Milyen lenne szerinted az ideális magyar tanár, diák- és iskolatípus? (Ezt a kérdést a következőképpen értsd: ha tőled függetlenül, milyen irányadó elvek szerint rendeznél be egy iskolát? Miféle újításokat hoznál be iskolatípus, tanterv, osztálykönyvtár, tanár-tanítványok viszonya, testnevelés stb. stb. tekintetében?)

8. Mi a véleményed a középiskolai koedukációról? Milyen hatást gyakorolt Rád, hogy fiúk, lányok együtt tanultok? Milyen előnyeit s hátrányait ismered? Erre a kérdésre Te adhatod a legmegbízhatóbb választ!

9. Mit gondolsz, a cserkészlet mai formája rendelkezik-e azokkal a pedagógiai eszközökkel, amelyek birtokában a legideálisabb magyar ifjúságot lehet nevelni? Vannak-e szerinted hibái a mai magyar cserkészmozgalomnak? Mik ezek? Hogy javítanál rajtuk?

félelem, a kikerülhetetlen nyomor szörnyű emlékeivel. Nem csoda, hogy ha a háború utáni tömeg psziché futott, menekült ezeknek a rettenetes éveknek az említésétől, ha nem mert szembenézni vele. Hogy megélhessen, ki kellett zárni az életéből ezeket az éveket, mert különben nem tudott volna beilleszkedni az otthoni életbe.

Ha tehát ma már „élvezettel“ olvas mindenki háborús regényt, ez jelenti először is azt, hogy ez a félelem már megszűnt, az emberek már el tudják viselni a háború emlékét, sőt leplezetlen érdeklődéssel fordulnak feléje. Azaz: egy új háborúra már meg van többé-kevésbé a pszichikai lehetőség, a tömegekben már nem tiltakozik a kétségbeesett irtózat — sőt. A háború kezd egyre jobban egy nagy, grandiózus eposszá változni át, valami heroikus, csudálatos tette, ami fölszabadít a hétköznapi robotjából, ami megváltó lehetőség az egyén számára a maga kiteljesedése, életének igazolása felé.

Fejtegetéseimnek látszólag ellentmondanak a háborús regények. Hiszen ezek mind „antimilitárisztikus“ és „háborúellenes“ színezettel vannak írva. Én az írók jóhiszeműségét nem is vonom kétségbe, elhíszem, hogy ők a háború ellen és nem a háború mellett akartak írni. De: vajjon ez a nagy háborús irodalom tisztázta-e az emberek ideológiájában a háború fogalmát? Rámutatott-e a háború igazi okaira és a háború elleni védekezés módszereire? A háborútól való tömegirtózat már megszűnt, ez többé nem áll a háború útjában. Vajjon ennek a pszichikai, ösztönös akadálnak a mélyébe tudtak-e tenni egy tudatosított tiltakozást? Vajjon tanult e az emberiség a háborúból? Levonta-e a háború konzekvenciáit?

Nem. Sem a háborús irodalom, sem a nevelés különböző faktorai nem tesznek semmit egy aktiv háborúellenes ideológia kifejlesztésére, ezzel ellentétben az államok fegyverkezése óriási méreteket ölt és új imperialista jelszavak röppennek föl a levegőbe, hogy újra megteremtsek a háború előtti évek atmoszféráját

Ha tehát kritikát akarunk mondani a háborús irodalomról, az első vádpontunk az, hogy nem igazi háborúellenes regények ezek. És ne vesse nekem senki a szememre, ha az irodalomba nem szabad tendenciákat bevinni. Végre is itt élünk a tények világában és az ember igazi etikumát az határozza meg, hogy ezekkel a tényekkel szemben hogy foglal állást. Aki pedig a háború döntő jelentőségű problémája alól a művészeti semlegesség fala mögé bujlik el, annak az embernek az etikai értékéről szomorú következtetést tudunk csak levonni.

Természetesen ennek a tendenciának nem muszáj okvetlenül tárgyinak lenni, a tartalmi tendencia, mely eszközeiben sokkal magasabb és művészebb is, adja meg egy műnek az igazán háborúellenes mivoltát. És ha ily szempontból vizsgáljuk a most megjelent regényeket, akkor mindnek magasan fölé kell emelnünk Ludwig Renn könyvét, a Hábort. Nem a tárgyi tendenciája teszi háborúellenessé ezt a könyvet, hiszen az egész könyvben föl sincs vetve a kérdés, hogy miért van a háború és nincs benne egy apirtációs tiltakozás sem ellene. A Renn emberi attitűdeje, mellyel állást foglal a világgal szemben és mellyel állást foglal a háború tényével szemben, ez teszi elsősorban háborúellenes könyvvé a munkáját. Az ember kiérzi belőle, hogy ha ilyen emberek igazítanák a világ sorát, többé nem lenne háború. Egy új embertípust állít elénk, a Renn tiszta, tárgyilagossága mögött egy új, racionális emberi attitűdöt érzünk föl: az ilyen beállítottságú ember tudni fogja, hogy mi a háború és tudni fogja, hogy mi a kötelessége a háborúval szemben.

„Renn a mi racionalizálódó korunk embertípusának egyik mintaképe. Hábort című könyvében sem esztétikai remekművet, hanem egyszerű használati tárgyat alkotott. Minden művészi dísz és minden agitációs tendencia nélkül háborúellenes fegyver ez a könyv“, írja róla Kassák Lajos a Nyugatban. És ezt a kritikát megérdemli, mert őszinte emberi dokumentum.

Utána jelentőségben a Remarque könyve következik. Mig Renn elsősorban ember és nagy emberi őszintesége az, ami íróvá teszi, Remarque „céhbeli“, aki irodalmat csinál a háborúból. Lehet, hogy sok embernek más lesz a véleménye róluk és a Renn könyvét csak érdekes kuriózumnak, a Remarquét igazi írói munkának fogja tartani — a nagy közönség mindenesetre így tesz, mert a Remarque piaci sikere sokkal nagyobb, mint Renné. De én Remarqueban nem látom azt az embert, azt az új embert, aki az új időket hozza el számunkra. Könyve ennek ellenére szuggesztív és jól megírt munka, amit mindenkinek ismerni kéne.

Markovics Rodion, Arnold Zweig stb., nem térhetek ki egyenként való ismertetésükre, hiszen úgyis hosszúra nyúlt ez a cikk. Csak a konkluzióimat foglalhatom össze: A pataki diákságnak okvetlenül meg kell ismerkednie ezzel a problémával, a háború utáni nemzedéknek meg kell ismernie a háborús irodalmat, hogy állást tudjon foglalni a háborúval szemben. Tudnunk kell, hogy milyen volt a háború, de ezen felül tudnunk kell azt is, hogy miért volt, mi volt az oka, hogy hazug jelszavakkal többé ne lehessen halálba kergetni tizenkét-

millió embert. Főképp a magyar intelligenciára nagyon is áll a vád, hogy nem ismeri helyzetét a társadalomban, a társadalom és a történelem ható tényezői iránt teljesen vak és ahelyett, hogy tudatos vezére lenne a magyar életnek, vakon megy arra, amerre könnyörtelen erők lökik. A fogalmak tisztázódását szolgálja ez a cikk is.

Rácz István.

A **Diákvilág** szeptemberi száma után joggal várhattuk, hogy lapjain rövidesen a régiből kinőtt, de mégis nagyon újszerű szellemmel fogunk találkozni. Várakozásunk valóra vált. Az új szerkesztőség (Döbrössy Lajos, Kertész Dániel, Majoros Edit) által összeállított 2—3. szám beszédes bizonyítéka annak, hogy a Diákvilág mindent elkövet, hogy a modern, égető problémákkal megismertesse s nagy, egységes munkaközösségbe tömörítse az ébredező magyar ifjúságot.

Kertész Dániel a magyar ifjúság életerős megmozdulásait vizsgálja vezércikkében. *Asztalos Miklós* a kis nemzetek jövőjéről ír. A sajátos faji kultúra legmesszebbmenő kifejtésében látja a regenerálódás és fejlődés útját. — *Olt Károly* Kelet európai Intézet címen a kelet felé orientálódás nagy fontosságát fejtegeti. *A Vass László* beszámolója a Sarlós mozgalomról missziót tölt be. Mindnyájunknak meg kell ismerkedni a felvidéki ifjúság erőteljes megmozdulásával, ami igen sok életrevaló s követendő gondolatot termelt ki eddigi rövid pályafutása alatt is. — *Aradi Zsolt* az öreg cserkészlet vajudó problémáját igyekszik megoldani egészséges programadással. — *Balogh Edgárnak*, a felvidéki magyar ifjúság vezérének sorai a felvidéki cserkészmozgalom új célkitűzéseiről adnak számot.

Mindezek a cikkek. valamint a többiek is (Karácsony Sándor, Kosztolányi Margit, Csanádi József stb.) végtelen örömmel s bizakodással töltenek el bennünket. Új, harcok, dolgos igazán magyar eszmékért küzdő generáció szól hozzánk a megújított Diákvilág hasábjairól.

Céljaink közösek. Reméljük, hogy a közös munka egységében egymásra találunk!

~~~~~  
**Írásbeli tételek az 1930. évi szeptemberi lelkészsképesítő vizsgálatokra.**

#### *I. lelkészi vizsgálatra:*

1. Ószövetségi theológiából: A megváltás gondolata az Ótestamentumban.
2. Újszövetségi theológiából: Pál apostolnak a Filippibeliekhez írott levelének magyarázata.

3. Szisztematikai theológiából: A református dogmatika forrásai.  
 4. Predikáció: Zsid: 4:12—13. (Megtanulandó és a vizsgán elmondandó)

*II lelkési vizsgálatra:*

1. Magyar prot. egyháztörténelemből: Bethlen Gábor vallásos személyisége.  
 2. Egyházjogból: A magyar ref. egyház alkotmányának reformja.  
 3. Gyakorlati theológiából: Természetesség az igehirdetésben. (Különös tekintettel mai predikáció irodalmunkra)  
 4. Gyakorlati bibliamagyarázat: Márk: IX. 1—8. (Megtanulandó és a vizsgán elmondandó.)  
 5. Kátémagyarázat: 28. kérdés és felelet.  
 6. Egyházi beszéd: I. Péter: V. 6—7.

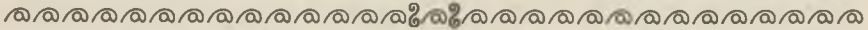
1090—1929.

Látta es jóváhagyja  
 Miskolc, 1929. október 21.

*Dr. Révész Kálmán*  
 püspök.

A dolgozatok egy egy füzetben tisztán olvashatóan irva, 1930 aug. 1-ig adandók be a theol igazgatói hivatalba. (E határidőn túl csak püspöki engedéllyel lehet dolgozatot beadni.)

*Dr. Mátyás Ernő*  
 theol. igazgató.



## Diák adomák.

Vallástan órán megkérdezi az egyik gyerektől a tanár bácsi, milyen elnevezéseket tud a bibliából erre, hogy mennyország. A fiu elgondolkozva motyogja sorra:

— Isten országa . . . Isten királysága . . .

És itt megáll.

Erre az egyik mögötte ülő gyerek előrehajlik s odasugja neki félhangosan:

Angyalföld!

Harsányi István közlése.

\*

Deák husvétii cikkéről beszélt egyik felelő és a retorikának ezt a mondatát: „Deák erre talpraesetten így válaszolt“ — ekként idézte szabadon:

— „Deák erre talpára esett és így válaszolt . . .“

Harsányi István közlése.



A régebbi kórustagok előtt, meg általában a Patakon végzetek előtt ismert dolog, hogy a kórus egyes szólamait fakkoknak nevezik. Nem így áll a dolog a más iskolákból jött gólyákkal. Így történt meg, hogy egy fiatal gólya a fakkot frakknak értvén, egy összpróba alkalmával nagy izgatottsággal tudakolta: Hogy állunk fel? Frakkok szerint?

— Nem, hanem szmokingok szerint — vágta rá kissé epésen egy régi kórustag.

\*

Vasárnapi iskolában tanít a theologus. Előző órán az első emberpárról beszélgettek. Most arra kíváncsi mennyire emlékeznek vissza. Fel is teszi a kérdést:

— No gyermekek, ki tudná megmondani mi történt az első emberpárral miután ettek a tiltott fa gyümölcséből?

Sok a jelentkező, úgy hogy alig tud kiválasztani egy zömök legénykét.

— No mondd meg fiam!

— A jó Istenke az első emberpárt mikor ettek a tiltott fa gyümölcséből, mérgében csendőrkézre juttatta, — hangzott a magyaros felelet.

~~~~~

Hirek.

Diák olvasóinkhoz!

Előző számunkban hírt adtunk arról, hogyha olvasóink áldozatkészsége lehetővé teszi, évenként pályázatokat fogunk hirdetni theologus, tanítóképezdész és gimnázista előfizetőink számára. Örömmel tehetünk bizonyosságot arról, hogy kopogtatásunk nem talált zárt ajtókra. Olvasóink kezdik belátni a mi megmozdulásunk fontosságát s adományainkkal már is lehetővé tették pályatételünk kitűzését.

A későbbben befolyó adományok ugyancsak erre a célra fordítatnak olyképen, hogy a pályadíjat esetleg később feljebb emeljük.

A pályatételek a következők:

1. A pataki Főiskola története egyik epizódjának novellisztikus feldolgozása. Díj 15 pengő. Beadási határidő 1930 április 30.

2. Diákélet Patakon hajdan és ma. Díj 15 pengő. Beadási határidő 1930 április 30.

3. a) A magyar diák korunk társadalmi problémái között. b) A modern magyar irodalom és a konzervatív kritika. A jobbik díjazva. Díj 15 pengő. Beadási határidő 1930 április 30.

A pályamunkák tisztán, idegen kézzel írandók le s a felelős szerkesztőnek adandók át. Pályázhat minden jelenlegi pataki theologus, tanítóképezdész és gimnázista

A legjobb, díjat nyert munkákat májusi s júniusi számunkban ismertetjük, esetleg közöljük.

Halálesetek. Dr. Rácz Lajosné okt. hó 26 án, 63 éves korában elhunyt. Temetése okt. 28 án volt. Szeretteinek szentelte egész életét. 10 évig volt elnöknője a Ref. Nőegyletnek, melyről még halálában sem feledkezett meg. Az Ő elköltözése minden tekintetben nagy veszteség, az Ur gyógyítsa meg szeretteinek szívét. — Nagy gyász érte okt. 31 én dr. Mátyás Ernő akad. és közigazgatót, ki anyósát vesztette el. Megpróbálja az Ur azokat, akiket magához fogad, szeret. — F. hó 2 án hunyt el 48 éves korában id. Bukoveczky Nándorné, Novák Sándor főgimn. tanár testvére. A diáklelkek vonzalma és szeretete meg fogja hozni a vigasztalást. — F. hó 6 án hunyj el Székely István 63 éves korában Mint bajoros s háznagy több mint 40 éven át szolgálta az iskolát. Temetése f. hó 8 án volt az iskola udvaráról. A hű munkás jutalma is nagy léssen. — II. Kor 5: 10.

Dr. Rácz Lajos akad tanár folyó hó 6-án érte el tanári munkásságának 40 éves évfordulóját. Ez ünnepélyes alkalommal az ifjuság vezetői a theologus ifjuság nevében szeretettel köszöntötték a már őszhaju, de még mindig diákszíviü kedves professzorukat. Az ő „kedves Közlönye” külön is elküldi néki őszinte jókívánatait. A nagymunkásságu és gazdag élet sokáig szórja még kincseit a kinyitott diáklelkek felé.

Eljegyzés. Örömmel tudatjuk, hogy szeretett professzorunk, lapunk volt szerkesztője, Szabó Zoltán eljegyezte Rácz Irénkét Ujhelyből. Sok áldásával halmozza el Őt az Úr. Legyen ez a lépése is olyan, melyből gazdag áldás fakad. Az ifjúság ez úton őszinte szívvel gratulál.

Örömmel tudatjuk, hogy Elekes Imre gimn. igazgató németországi tanulmányútjáról hazaérkezett és ismét elfoglalta hivatalát.

Eljegyzés. Soltész Pál segédlelkész eljegyezte Palkó Bertuska Karolinkát Vajdácskáról. Sohase apadjon, de mindig mélyüljön és gazdagodjék az ő szeretetük. Gratulálunk.

A Móricz Zsigmond irodalmi délutánt dec. 1-re tervezzük. Gazdag műsor teszi élvezetessé és gazdaggá ez ünnepélyt. A gyermekkórus, a vegyeskar és a Főiskolai kórus Bartók és Kodály darabokat adnak elő. Kamarazene szám és esetleg egy zeneművész fellépése adja keretét Móricz Zsigmond számának. Mi igen sokat várunk ettől az ünnepélytől. Híszsük, a pataki és környéki intelligencia bizonyosságát adja, hogy velünk együtt meglátta Móricz Zsigmond Patakra jövetelének jelentőségét

Theol. magántanári vizsgát tettek nov. 5-én Sárospatakon Dr. Csekey Sándor budapesti historia professzor és Ujszászy Kálmán helybeli hitoktató. Dr. Csekey Sándor egyháztörténelemből, Ujszászy

Kálmán pedig ujszövetségből tett m.-tanári vizsgát. Ujszászy Kálmán Sárospatakon végezte iskoláit, itt lapunk felelős s főszerkesztője, főisk. szénior is volt. Három évet töltött külföldön Angliában, Svájcban és Görögországban. Egy éve tette le a papi vizgát jeles eredménnyel. Mindig az elsők között volt s olyan, ki a reábizott sok-sok talentumról hűségesen akar számot adni. Öbenne megáldatnak azok, kiket kezére biz az Ur.

A tanítóképző intézettel mind szorosabb és szorosabb lesz a kapcsolat. A nagyobb intenzitású közös munka lehetővé tétele adta az indítást a Kálvin János közös egyesület megalakítására. Minden második héten közös összejöveteleket tart a theologus és a tanítóképezdész ifjuság, hol is közös aktualitásu problémák kerülnek megvitatás alá. Szombaton esténként bibliaköri összejöveteleket tartanak. A tanítóképezdészek öt bibliakörre vannak felosztva, az egyes osztályok szerint, theologus vezetőkkel. *A kapcsolat kiépítését kívántuk szolgálni akkor, amikor lapunkban is helyet adtunk a képezdei ifjuságnak. Nem nevezhetnénk magunkat „Ifjusági Közlöny“-nek, ha nem képviselnénk az egész ifjuságot. A képezdészek ezután szintén megszólalnak lapunkban s résztvesznek annak szerkesztésében. Molnár Kálmán ifjusági elnök lesz az új társszerkesztő. Rajta keresztül az egész ifjuságot szeretettel és örömmel üdvözöljük körünkben s az Isten gazdag áldását kívánjuk munkájukra.*

A Főiskolai Kórus okt. 22 én végezte az új tagok ünnepélyes felavatását a Mudrány-teremben. Az ünnepélyes felavatást, melyen

a tanári kar is jelen volt, vacsora előzte meg. Üdvözlő beszédek, kórusszámok, szavalatok, monológok s tréfás alakítások adták az est műsorát. Középpontban az új tagok ünnepélyes felavatása állott, mit ösödök óta hagyományos keretek között szoktak megejteni.

A Theologus Egyesületben komoly és intenzív munka folyik. A hetenként tartott összejöveteleken szociális problémákat vitatnak meg. Első előadást Hubay Lajos tartotta f. hó 9 én Jézus szocializmusa címen. Tervbe van véve, hogy vidéki lelkészeket kérnek fel előadások tartására. — Ez évben Sárospatakon van az országos elnökség s mi fogjuk rendezni az évvégi közös konferenciát. Az első kisgyűlést körülbelül e hó végén fogjuk rendezni itt Patakon.

Most végzett theologusaink a következőképen helyezkedtek el: Eröss Gyula Miskolcon, Fülöp Sándor Rudabányán, Gáthy Lajos Beregyszáson, Gergely János szénior Sárospatakon, Hörszik Béla Szikszón, Király Pál Ongán, Kovács József Aberdeenben (Scotland, Divinity Students Rezidencia 24. Spital.), Komáromy Sándor Hangácscon, Máthé Zoltán Ózdon, Soltész Pál Aggteleken. Az írás szavaival üzenjük nekik az I. Kor. 10:31.-t.

A reformációi emlékűnnepélyt díszgyűlés keretében tartotta meg a Theologus Egyesület f. hó 2-án. Hubay Lajos imádsága kezdte az ünnepélyt. Csathó József tartott írásmagyarázatot s Faragó György mondott lelkes ünnepi beszédet. A műsort Kalmár Lajos és Stefán László nívós szavalatai tették változatossá.

A múlt évben megindult csere-diákakció ez év novemberében

megint kezdetét veszi. Úgy gondoljuk, csak áldás származhat abból, ha Patak, Debrecen, Pest és Pápa theologusai megismerik ezáltal egymás problémáit, belső életét s szakíthatnak az előítélet tel, mellyel sokszor viseltetnek egymás iránt.

Maller Sándor emlékünnepély.
November hó 10-én d. e. 11 óraker emlékezett meg Főiskolánk az 1919 október 31-én tragikus körülmények között elhunyt Maller Sándorról. A XC. zsolt. éneklése után Benkő Béla rajzolta meg Maller Sándor munkás életét, majd a Kórus Rossani: Áldások Istene... énekszámja fejezte be az emlékünnepélyt.

A Kórus legmelegebb köszönetét tolmácsolja ez úton is a Pataki Diákok Országos Szövetségének, hogy szives adományával lehetővé tette, hogy a Kórus a debreceni dalosversenyen részt vehessen. — A Kórus folyó hó 10-én Sátorajauhelyben szerepelt a Ref. Nőegylet meghívására és e szereplésével is megerősítette a Kórus jóhírnevét.

A debreceni egyetemi hallgatók Bethlen Gábor Köre nagy konferenciát rendez f. hó 14—16-án, Bethlen Gábor halálának 300 éves évfordulója alkalmából. A konferencián kiváló előadók fognak előadásokat tartani. Ifjúságunk kiküldöttekkel hallgatólagos részt vesz a konferencián.

A Sztáray cserkészek ismét munkához láttak Szabó Lajos és Martin Miklós theologusok vezetése mellett. A csapat most 30 tagból áll s még egy új örs alakítását tervezi. A tervekből úgy lászik, nagyon jó munka ele néznek ez új iskolai évben is.

Az építkezés még csak most közeledik a befejezettség felé. Az újjátett szárnyban már működik a gőzfűtés. Most szerelik a vízvezeték s minden emeleten a fürdőszobákat. Szép és modern. A felhuzott új emelet, valószínűleg csak a második félévben nyílik meg. Átépitett új iskola, bárcsak jönne az új, intenzív diákmunka.

Minden főiskolának két fontos intézménye van Az egyik szellemi a másik testi táplálékot ad. Méltók mindazok, kik a két intézmény élén állanak, hogy ne csak neveiket ismerje az ifjúság, hanem testi alakjuk is ott álljon a folyton megújuló diákság előtt. A főiskolai főkönyvtárnok összegyűjtötte azok arcképeit, akik 1783. óta a nagykönyvtár s 1859. óta a tápintézet élén állottak s elhelyezte őket a nagykönyvtárban. Csak Antmegy Jánosról nem tudott képet szerezní. Egy szerény előmunkálat ez is a főiskola 400 éves tünepéhez.

Október 31. A reformáció 412. évfordulóján emlékezett meg főiskolánk a tanítóképző-intézettel együtt a nagy bibliafordító Károli Gáspár születésének négyszázados évfordulójáról. A kettős ünnepély délelőttjén Szabó Zoltán theol. h.-tanár végzett bibliaolvasásból és szívből fakadt imádságból álló istentiszteletet. A délutáni ünnepély sorrendje pedig a következő volt: 1. Fichtner: Az Úr az én kösziklám. (XVIII. zsolt.) Énekelte a Kórus. 2. Baja: Károlyi Gáspár gönci szobránál. Szavalta Tomán József IV. é. tan. képz. növ. 3. Károlyi Gáspárról emlékbeszéd. Tartotta Marton János theol. professzor. 4. Reményik Sándor: A fordító. Szavalta Técsy Béla II. é. hh. 5 Felice Dall' Abaco-Con-

certo da Chiesa. Előadta az ifjúsági zenekar. 6. Szász Károly: Károlyi Gáspár szobra előtt. Előadta Fidler István VIII g. o. t. 7. Beethoven: Isten dicsősége. Énekelte a Kórus. — A szépen összeállított számok közül is kiemelkedett Marton János emlékeszéde, melyet mély történeti alapon épített fel.

A színház is elérkezett ismét Sárospatakra. Ugy gondoljuk sokban fogják csökkenteni az anyagi bevételt a mozgó előadásai. Kis mendurok s egyerűbb emberek inkább vágnak az izgalmas mozi-darabokra, a nagyobb látványosságra, mint művészetre. Annál inkább kívánatos, hogy akik a művészetben „is“ élvezetet tudnak találni „még“, siessenek az előadások látogatásával segítségükre.

A Comenius Mozgó f. hó 6-án kettős előadással s mindkét alkalommal nagy közönség jelenlétében hozta előadásra az *Aranyembert s a Szent Péter esernyőjét*. Az előadások nem nagyon feleltek meg a hozzájuk fűzött reményeknek. Régi szakadozott filmek, érthetellen jelenetek különös rendezés, nem valami elragadó alakítások melián keltették a rossz benyomásokat. Aki nem olvasta el a regényeket s úgy nézte meg a darabot, az sok helyen nem érthette meg; aki pedig olvasta, annak minden illuzióját tönkretette. Hogyan lehet ilyen szürkévé, ilyen közönséggé tenni a meg-

ragadóan szép Aranyembert? — Örvendetes dolog az, hogy a mozgó vezetőségének sikerült ki-harcolni a diákkedvezményt. Diákok minden helyen 30 fillér kedvezményben részesülnek.

Követendő példák. A legnagyobb örömmel nyugtázzuk a következő pályadíj alakra beérkezett adományokat: Csengey Kálmán dr. Gödöllő 5 P, Nagy Péter dr. Veszprém 10 P, Tomory Dezső Szabolcs 10 P. A jó Isten áldja meg őket!

Előfizetés nyugtázás. Köszönettel nyugtázzuk a következő előfizetéseket: Tomory Dezső Szabolcs 6 P, Borsos József Szolnok, Id-rányi Zoltán dr. Bpest, Janka János Gégyény, Kisfaludy László Sp. Gesztelyi Nagy László dr. Kecskemét, Panka Károly dr. Bpest, Rácz Lajos Bpest, Wittek Imre, Zsiros József Sp, 5 P, Barabás Arnold dr. Pesterzsébet, Bencze Ferenc dr. Rákosliget, Csabay István Kiskinizs, Csengey Kálmán Gödöllő, Harsányi István Bpest, Igaz József Bhalász, Magyary Lajos dr. Cegléd, B. Nagy Lajos Abaujár. Okrutzky Árpád Bpest, Révész Kálmán dr. Miskolc, Szent-Imrey Gyula Gibárt, Szikszay Endre Bp., Szócs János Kisbér, Zsiros József Hernádszentandrás, Császár József 4 P, Emödy László dr. Sátoraljujhely, Hazay Béla Sp., özv. Maller Sándorné Sp., Pálur József Vajdácská, özv. Tóth Lajosné Sp. 2 P.

Szerkesztői üzenetek.

K. D. Ny. A beküldött versnek nagyszerű az alapgondolata, de nagyon gyenge a kidolgozása. Te még eléggé fiatal vagy ahhoz, hogy kiküzd magad a formakézségeiből. Annál inkább könnyen fog az menni, mert a gondolatokban szép ígéretek csillognak.

—n. —ó. A novellák eléggé jók, bár a cselekmény itt-ott nem nagyon eredeti. Érdekes és megkapó stílussal vannak megírva. Alkalmas időben hozzuk.

Is. H. A pályatételekre, mint jelen számunk közli is, csak jelenlegi pataki diákok, theologusok, képzősök és gimnázisták pályázhatnak. Esetleg később, a jövőben ki lehet majd terjeszteni volt pataki diákokra is, de a pályázatokra most a mai pataki diák munkáját szeretnénk látni. Igen sajnáljuk, hogy ezáltal az Ön és sok volt pataki diák munkájától elestünk, de hiszen itt a Közlöny, ahol szívesen engedünk teret Patakot még mindig szerető régi diákjainak.

D. L. Hallé, K. J. Aberdeen, F. L. Páris, B. Gy. Strassburg, H. L. Hallé. Az idegenben lévők sokkal inkább szoktak a hazaiakra gondolni mint a hazaiak az idegenben levőkre. Úgy látszik, a Közlönnél megfordítva van ez. Az édesgyermekből ilyen hamar mostoha lett? Ugy-e nem?! Irjatok!

H. I. Bp. Levél megy.

L. S. 1. A Közlöny szerkesztősége is szeretne ilyenféle találkozót, de nagyon nehezen lenne az kivihető. Gondolni fogunk rá. Különben csaknem ezt a célt fogja szolgálni a december elsejei Móricz Zsigmond délután is. 2. Hogy előfordult-e a Közlöny életében a vidéki kiszállás? Hát hogyné. Többször tartottak a környékbeli nagyobb községek meghívására műsoros délutánt vidéken, úgy, hogy a tiszta jövedelem egy része a Közlöny pénztárába folyt be, másik része valami helybeli alapra (énekkar, könyvtár, iskola, egyház stb.) fordítottatott. 3. A másik félévben szó lehet róla, esetleg megpróbáljuk.

—r. —a. Igazad van. Fontos része a Közlöny munkájának a kulisszák mögötti levelezés is. Nem haragszol úgy-e, hogy oly sűrűn nem írhatunk, hiszen annyi dolgunk van. Tőled annál többet várunk. A mielőbbi viszontlátásig üdv.

Tanítónövendékek Sp. Szeretettel köszöntünk körünkben Titeket s örömmel nézünk munkáitok elé.

R. I. Bp. Az idejében küldött emlékeztetés igen jól esett. Figyelmességét hálásan köszönjük.

S. J. Belsőbőcs. Cikkét várjuk. Ünnepély dec. 1-én.

Érdeklődő, Miskolc Ön kíváncsi, hogy hogyan szerkesztik az Ifjusági Közlényt? Hát az bizony eléggé körülményes, különösen most, hogy a tanító növendékek is bekapcsolódnak a munkába s a gimnazistákat is intenzívebb munkára akarjuk elvezetni. A lényeg az, hogy a cikkek a felelős szerkesztőhöz érkeznek be, aki felolvassa azokat a minden hó 10-én tartandó szerkesztői gyűlésen. Ez a gyűlés dönt afelett, hogy mely cikkek kerüljenek a Közlönybe.

A későn érkezett levelekre a jövő számunkban válaszolunk. Minden kérdést szívesen fogadunk és örömmel válaszolunk.

A kiadóhivatal nagyon kéri az előfizetések mielőbbi beküldését.

Kiadja: a főiskolai Ifjusági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Tóth Lajos II. é. hh.

Czeisler Izidor

divatáruháza

Sárospatak

(a Kossuth Lajos-utcán)

Állandó raktár: férfi-, női- és gyermek-harisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők, katonai cikkek, csipkék, rövid-, és kötöttárúk, illatszer, pipere, férfi- és női fehérneműk.

Csicsery József

cserépkályhaüzeme

Sárospatak

mely Zemplénnvármegyében
a legrégebbi és legnagyobb.
∴ Alapítottát 1902-ben ∴

Készít a sárospataki legfinomabb tűz-
álló kaollnból a legújabb modern stíl-
ben és kivitelben mindenféle színben
és nagyságban cserépkályhákat, kan-
dallókat és takaréktűzhelyeket. - To-
vábbá ócska kályhajavítások, átra-
kások vidéken is gyorsan és pon-
tosan eszközöltetnek.

Kályhalmért 10 évi Jótállást vállalok
Olcsó árak! Előzékeny kiszolgálás!

A m. kir. Koronaörség szállítója!

Cím:

Csicsery József, kályhás
Sárospatak

Kltüntetve Budapesten 1920-ban.

Koncz Ferenc

angol és francia cipész

Sárospatak,

(a református templomközben)

Megrendelésre készít elsőrendű
férfi és női cipőket, csizmákat,
varrott és szegezett talppal a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb ki-
vitelig, melyekből állandó raktára
is van. csakis elsőrendű anyagból,
szolid árak mellett. Javítások gyorsan
és gondosan eszközöltetnek.

MOLNÁR

JÓZSEF

ÚRI ÉS NŐI

FODRÁSZ

SÁROSPATAK

(Rákóczi uccán, a ref.
egyház épületében.)

Pontos kiszolgálás

Diákság részére
kedvezményes árak.

Legszebb ajándéktárgyak nagy választékban!

Joggal mondja az angol:

'Time Is Money'

(Az idő pénz.)

FONTOS Önnek, hogy tudja a pontos időt?

Keressen fel még ma és **kérje az „én” órámat** 3 hónapi próbaidőre. Meg fog győződni arról, hogy lehet olcsón és mégis **megbízhatóan pontos órája.**

Órák, mindennemű ékszerek, dísz tárgyak, valódi ezüst evőkészletek **kedvező részletfizetési feltételek mellett** kaphatók

Spitz Pál

órák és ékszerész, Sárospatak.

Vidékre **választékok** készséggel küldök!!

Varrógépek és eredeti **Steyer Vafenrad kerékpárok** gyári raktára!

Fodrász-

és borbélymunkák

legpontosabban eszközölnetnek

Dobozy István

Sárospatak,

☞ a Patikaközben. ☞

a diákság felkarolt borbély és fodrászmesterének modern műtermében.

40 év óta áll fenn

**id. Szepessy István
sütődéje.**

Sárospatak legrégebb, legkedveltebb péküzlete.

Minden nap friss

**péksütemények,
fehér és barna kenyerek.**

Nyomatott a ref. főiskola könyvnyomdájában Sárospatakon.